

ANTIBIOTIKLARNING ORGANIZMGA SALBIY TA'SIRI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7852609>

Rahmatullayeva Parizod Tohirjon qizi
O'ktamaliyeva Go'zalxon Anvarjon qizi

Farg'ona jamoat salomatligi tibbiyot institutining T.P.I yo'nalishi
2-bosqich 621-guruh talabalari

Annotatsiya: Antibiotiklar – ba'zi mikroorganizmlar ya'ni, aktinomitsetlar, zamburug'lar va bakteriyalar, hayvonlar to'qimalari va ayrim yuksak o'simliklar hayot faoliyati natijasida hosil bo'ladigan va turli xil mikroblarning o'sishi hamda rivojlanishini to'xtatadigan organik moddalar.

Kalit so'zlar: Antibiotiklar, bakteriya, ribosoma, ichak mikroflorasi, infeksiya, halokatli patologiya, viruslar, anafilaktik shok.

Abstract: Antibiotics are organic substances produced by the activity of some microorganisms, namely, actinomycetes, fungi, and some higher plants, and stop

Key words: Antibiotics, bacteria, ribosome, intestinal microflora, infection, fatal pathology, viruses, anaphylactic shock.

Antibiotiklar turli bakteriya yuqumli kasalliklarini davolashda qo'llanilayotgan ximiyaterapevtik vositalar orasida asosiy o'rinni egallaydi. Antibiotiklar kelib chiqishi, kimyoviy tuzilishi, bakteriyaga qarshi ta'sir mexanizmi va ularga sezgir bakteriyalar soniga ko'ra qator guruhlariga bo'linadi. Tor ta'sir doirasiga ega bo'lgan antibiotiklar (penitsillin, sefalosporinlar) bilan bir qatorda, keng ta'sir kuchiga ega bo'lgan antibiotiklar (aminoglikozidlar, tetratsiklin, levomitsetin va boshqalar) ham qo'llaniladi.(104)

Tabiiy rezistentlik turli belgisi hisoblanadi va avloddan avlodga o'tadi. Bularning hujayralarida asosan preparatlar uchun nishonlar bo'lmaydi yoki hujayralarga kira olmaydi. Hayot davomida bakteriyalarda shakllangan rezistentlik amaliyotda muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Bakteriyalarning rezistentligi ularning preparatlarni faolsizlantiruvchi fermentlar ishlab chiqarishiga yoki preparat ta'sir qiluvchi metabolitini o'zgartirishi modifikatsiya qilishiga bog'liq bo'ladi. (105)

Antibiotiklar parchalanmaydi va organizmga zararli ham foydali bo'lgan barcha bakteriyalarni o'ldiradi. Foydali bakteriyalar tanani boshqa baxtsizlikdan qo'ziqorin infeksiyalaridan himoya qiladi.

Antibiotiklar jigarni haddan tashqari yuklaydi, qonni qo'shimcha ravishda giyohvand moddalar va bakteriyalarning parchalanish mahsulotlarini tozalashi kerak. Antibiotiklar ichak mikroflorasini buzadi, bu disbiozga olib kelishi mumkin.

Antibiotiklarni faqatgina shifokorlar tomonidan buyurilishi mumkin. U buni bakteriyalar keltirib chiqaradigan infeksiya, qonni zaharlanishining oldini olish uchun

ba'zi tibbiy muolajalar yoki operatsiyalardan keyin yuqori harorat bilan bacterial kelib chiqishi bo'lgan yallig'lanish asosida amalga oshiriladi.

Antibiotiklar odatda kamida 5-7 kun davomida qabul qilinadi, 3 kun davomida ichadigan uzoq muddatli antibiotiklar mavjud. Ammo har doim ularni to'liq kursda iching, chunki bu ko'rsatmalarga muvofiq va shifokor buyurganidek bo'lishi kerak. Agar o'zingizni yaxshi his qilsangiz va ularni olishni to'xtatsangiz, bu sizning bakteriyalaringizga foyda keltiradi, ular faqat bunday mashg'ulotlarda foyda olishadi. Zayiflashgan, ammo yo'q qilinmagan, ular bir muncha vaqt o'tgach tanaga yangilangan kuch bilan hujum qilishlari mumkin. Antibiotiklar kursidan keyin bifidobakteriyalar va laktobakteriyalar kursini o'tayotganingizga ishonch hosil qiling. Kechasi bir stakan biokefir iching, u dysbiozni yengillashtiradi. Atirgul bulyonini iching, uning tarkibida S vitaminlar bor bu immunitetni mustahkamlaydi. Antibiotiklar mineral suv bilan yuviladi, gazzsiz mineral suv jigarni himoya qiladi. Probiyotiklar foydali ichak mikroflorasini tiklashga yordam beradi.

Antibiotiklarga asoslangan global kashfiyot va insoniyat uchun haqiqiy panaza. Ularning paydo bo'lishi ko'plab kasalliklardan, shu jumladan og'ir va davolab bo'lmaydigan kasalliklardan o'limni sezilarli darajada kamaytirishga yordam beradi. Bugungi kunda mutaxasislarning fikri ikkiga bo'linadi: terapevtik rejimni tanlashda antibiotiklarning foydasi yoki zarari ustuvor bo'lishi kerak.

Antimikrobiyal dorilar yordamida murakkab, deyarli halokatli patologiyalari, jumladan; sepsis, pnevmoniya va meningokokk infeksiyalari muvaffaqiyatli davolanmoqda. Ammo shubhasiz foydalar bilan bir qatorda, antibiotiklarning tanaga zarari ham aniq va nafaqat patogen mikroblarning hayotiy faoliyatiga, balki foydali mikroflorani, ayniqsa ichaklarni butunlay mag'lub qilishda ham o'zini namoyon qiladi.

Antibakterial dorilarni nazoratsiz qabul qilish

Antibakterial dorilarning keng taralishi va ularning shubhasiz samaradorligini ko'plab bemorlarni antibiotiklardan nazoratsiz foydalanishga olib keldi. Ayniqsa, tez-tez kariyerani muvaffaqiyatli olib brogan va davolanish rejimini to'liq tekshirish va tuzatishga vaqtlari bo'lmagan odamlar orasida o'z-o'zini davolash holatlari qayd etildi. Kasallik alomatlaridan tezda xalos bo'lish uchun bemor o'z-o'zidan antibiotiklarni qabul qila boshqaldi, zarari va foydasi to'liq hisobga olinmaydi.

Viruslar keltirib chiqaradigan patologik sharoitlarni antibakterial dorilar bilan davolash mumkin emas, shuning uchun shifokor patologik jarayonning xususiyatidan kelib chiqqan holda antibiotic terapiyasini tayinlashi kerak. Bunday hollarda antibiotiklardan nazoratsiz foydalanib nafaqat foyda keltiradi, balki tanaga tuzatib bo'lmaydigan zarar yetkazishi umkin.

Bolalar kasalliklari va infeksiyalari ota-onalarni qo'rqitadi, shuning uchun ular imkon qadar tez va samarali ravishda ulardan xalos bo'lishga tayyor, shuning uchun ular ma'lum zararli bo'lishiga qaramay, shifokordan antibakterial dorilarni buyurishni so'rashadi.

Ba'zi bolalar kasalliklari, albatta, faqat antibakterial ta'sir bilan davolanishi mumkin. Shifokorlar quyidagi kasalliklarda bolalar kasalliklarni davolashda antibiotic terapiyasini o'tkazishadi:

- . angina bilan
- . otit vositasi
- . pnevmoniya va og'ir bronxit
- . siydik tizimining yallig'lanish patologiyasi

Antibiotiklardan o'zboshimchalik bilan foydalanish tananing boshqa a'zolari faoliyatini ham izdan chiqaradi.

Bu borada deydi mutaxasis – ayniqsa, jigar va buyrak yetishmovchiligi holatlarida juda og'ir asoratlarni yuzaga keltirishi mumkin. Bundan tashqari, ushbu vositalarni noo'rin qo'llash oqibatida anafilaktik shok, ya'ni inson hayotiga xavf soluvchi allergic reaksiya yuzaga kelishi xavfi bor.

Gripp, O'rvi, koronavirus kabi virusli hastaliklarda esa antibiotiklar nafaqat foyda bermaydi, balki aks ta'sir ko'rsatishi mumkin. Chunki bu infksiyalarning sababchisi bakteriya emas, balki virusdir. Shu tufayli antibakterial preparatlar qabul qilgan bemorning ahvoli og'irlashib,immuniteti kuchsizlanadi.

Aslida belgilanan tegishli ko'rsatmalarsiz bemorlarga antibiotiklar tavsiya qilinmasligi zarur. Yiringli balg'am paydo bo'lishi, qon tahlilidagi o'zgarishlar, ya'ni leykotsitlar va neytrofillar miqdorining oshishi, yallig'lanish k'rsatkichlarida S-reaktiv oqsilining ko'payishi kabilardir.

So'zimiz yakunida fuqorolarimizdn aantibiotiklardan o'zboshimchalik bilan qo'llab, hayotini xavf ostida qoldirmasliklarini so'raymiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sh. R Aliyev, I.M Muhamedov, Z.A Nuruzova,Sh.A Xo'jayeva, A.M Davurov F.X Rasulov „ Mirobiologiya”
2. A.G Bukrinskaya „Virusologiya “ – M
3. A.V Karaulov „ Kilinicheskaya immunologiya” – M
4. <https://lagopus.ru>
5. <https://yuz.uz>
6. <https://uz.m.wikipedia.org>
7. <https://avitsenna.uz>